

سیاهه خودگزارش دهی هوش معنوی: پرسشنامه، روش اجرا و نمره‌گذاری (نسخه فارسی)

The Spiritual Intelligence Self-Report Inventory: Questionnaire, Procedure, and Scoring (Persian Version)

Zohreh Majdabadi, PhD
Payame-noor University

زهرة مجدآبادی
استادیار دانشگاه پیام نور

مقدمه

ماهیت هوش انسان از بحث‌انگیزترین حوزه‌های نظریه و پژوهش روان‌شناختی قلمداد می‌شود. همان‌طور که کینگ و دسیسو (۲۰۰۹) خاطر نشان ساخته‌اند برخی از صاحب‌نظران هوش را سازه‌ای منفرد در نظر گرفته‌اند و بعضی دیگر هوش‌های چندگانه را مطرح ساخته‌اند. از انواع هوش پیشنهاد شده می‌توان به هوش معنوی اشاره کرد که توجه برخی از صاحب‌نظران را به خود جلب کرده است (برای مثال، آمرام، ۲۰۰۷؛ امونز، ۲۰۰۰؛ کینگ، ۲۰۰۸). در الگوی کینگ از هوش معنوی (۲۰۰۸ نقل از کینگ و دسیسو، ۲۰۰۹)، این سازه به‌منزله مجموعه‌ای از ظرفیت‌های روانی تعریف شده است که در آگاهی، یکپارچگی، و به‌کارگیری سازش‌یافته جنبه‌های غیرمادی و متعالی وجود فرد نقش دارند و به پیامدهایی چون تعمق وجودی عمیق، افزایش معنا، شناسایی خود متعالی، و تسلط حالت‌های معنوی منجر می‌گردند.

کینگ و دسیسو (۲۰۰۹) ساخت سیاهه خودگزارش دهی هوش معنوی^۱ را با خزانه ۸۴ ماده‌ای مبتنی بر مفهوم‌پردازی‌های نظری موجود از هوش معنوی آغاز کردند و با طی مراحل ساخت ابزار در نهایت، به یک سیاهه ۲۴ ماده‌ای دست یافتند. این سیاهه شامل چهار زیرمقیاس است: تفکر وجودی نقاد^۲ (اندیشیدن نقادانه در مورد معنا، هدف، و دیگر موضوعات وجودی یا متافیزیکی؛ برای مثال، واقعیت، جهان، فضا، زمان، مرگ)، تولید معنای شخصی^۳ (توانایی بنا کردن معنای شخصی و هدف در زندگی در کلیه تجارب جسمانی و روانی، از جمله ظرفیت ایجاد هدف در زندگی و تسلط بر آن)، آگاهی متعالی^۴ (ظرفیت ادراک ابعاد متعالی خود؛ برای مثال، خود متعالی، ابعاد متعالی دیگران، و ابعاد متعالی جهان فیزیکی طی حالت عادی و بیداری هشیاری)، بسط حالت هشیار^۵ (توانایی ورود به حالت‌های معنوی هشیاری با اختیار خود فرد). کینگ و دسیسو در نمونه‌ای از دانشجویان کانادایی اعتبار درونی سیاهه ۲۴ ماده‌ای را مناسب گزارش کرده‌اند. برای هر یک از زیرمقیاس‌های منفرد (2009) به ترتیب ضرایب آلفای ۰/۷۸، ۰/۷۸، ۰/۸۷، ۰/۹۱ و ضرایب اعتبار به روش بازآمایی و دونیمه‌سازی نیز برای کل مقیاس به ترتیب ۰/۸۹ و ۰/۹۱ گزارش شده است. این پژوهشگران به شواهدی دال بر روایی سازه، همگرا و همزمان این سیاهه اشاره کرده‌اند. اعتبار درونی این سیاهه در نمونه‌ای از دانشجویان هنگ‌کنگی (چان و سو، ۲۰۱۶)، اعتبار و روایی آن در بافت کشور هند (آنگیوتا، ۲۰۱۵) و ویژگی‌های روان‌سنجی بسیار مناسب این سیاهه در رومانی (وانزا، ۲۰۱۴) نیز گزارش شده است.

برای مثال جورابچیان (۱۳۹۷) در نمونه ۳۴۰ نفری (۳۳۸ زن، ۱۰۲ مرد) از دانشجویان، ضریب آلفای کرونباخ این فهرست را ۰/۸۹ و یزدانی (۱۳۹۷) و تقی‌پور (۱۳۹۷) ضریب آلفای کرونباخ کل فهرست را ۰/۸۹ و برای زیرمقیاس‌های تفکر وجودی نقاد، تولید معنای شخصی، آگاهی متعالی و بسط حالت هشیاری را به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۷۳، ۰/۶۶، و ۰/۷۰ گزارش کرده‌اند.

1. Spiritual Intelligence Self-Report Inventory (SISRI)
2. Critical Existential Thinking (CET)
3. Personal Meaning Production (PMP)
4. Transcendental Awareness (TA)
5. Conscious State Expansion (CSE)

پاسخگوی گرامی

لطفاً هر یک از عبارات‌های زیر را به دقت بخوانید و با گذاشتن علامت ضربدر در یکی از مربع‌ها مشخص کنید که هر عبارت تا چه اندازه در مورد شما صدق می‌کند. لطفاً به عبارات صادقانه پاسخ دهید و پاسخی‌تان براساس آنچه که واقعاً هستید باشد و نه آنچه که می‌خواهید باشید.

کاملاً موافقم	موافقم	نه مخالفم نه موافقم	مخالفم	کاملاً مخالفم	ماده‌ها
☐	☐	☐	☐	☐	۱. من غالباً ماهیت واقعیت را مورد تردید قرار می‌دهم یا در مورد آن فکر می‌کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۲. من جنبه‌هایی از خودم را که فراتر از جسم مادی‌ام است، می‌شناسم.
☐	☐	☐	☐	☐	۳. من زمانی را برای تفکر درباره هدف و دلایل هستی‌ام، صرف کرده‌ام.
☐	☐	☐	☐	☐	۴. من قادرم به سطوح بالاتری از حالت‌های هشیاری یا آگاهی وارد شوم.
☐	☐	☐	☐	☐	۵. من قادرم درباره آنچه که بعد از مرگ اتفاق خواهد افتاد، عمیقاً فکر کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۶. برای من دشوار است که چیزهایی به غیر از اجسام و مواد را حس کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۷. توانایی من در یافتن معنا و هدف در زندگی به من در سازش با موقعیت‌های استرس‌آور کمک می‌کند.
☐	☐	☐	☐	☐	۸. من می‌توانم کنترل کنم که چه موقع به حالت‌های بالای هشیاری یا آگاهی وارد شوم.
☐	☐	☐	☐	☐	۹. من درباره چیزهایی مثل زندگی، مرگ، واقعیت و هستی، نظریه‌های خودم را دارم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۰. من از پیوند عمیق‌تر بین خودم و دیگران آگاه هستم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۱. من قادرم یک هدف یا دلیل برای زندگی‌ام تعریف کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۲. من قادرم آزادانه بین سطوح هشیاری یا آگاهی حرکت کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۳. من غالباً در باره معنای رویدادهای زندگی‌ام می‌اندیشم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۴. من خودم را به وسیله خود غیرجسمانی و عمیق‌ترم، تعریف می‌کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۵. من وقتی شکستی را تجربه می‌کنم، قادرم برای آن معنایی بیابم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۶. من اغلب مسائل و تصمیمات را وقتی در حالت‌های بالای هشیاری/آگاهی هستم واضح‌تر درک می‌کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۷. من اغلب در مورد انسان‌ها و بقیه جهان می‌اندیشم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۸. من از جنبه‌های غیر مادی زندگی بسیار آگاهم.
☐	☐	☐	☐	☐	۱۹. من قادرم براساس هدفم در زندگی تصمیم‌گیری کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۲۰. من خصوصاتی را در افراد تشخیص می‌دهم که با معناتر از بدن، شخصیت، و یا هیجان‌های آنهاست.
☐	☐	☐	☐	☐	۲۱. من عمیقاً درباره اینکه قدرت یا نیروی بزرگ‌تری (برای مثال، خدا، موجودات آسمانی، انرژی بالاتر و...) وجود دارد یا نه، می‌اندیشم.
☐	☐	☐	☐	☐	۲۲. شناختن جنبه‌های غیرمادی زندگی به من کمک می‌کند که احساس اهمیت کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۲۳. من برای تجارب روزانه می‌توانم معنا و هدف پیدا کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	۲۴. خودم روش‌هایی را برای وارد شدن به حالت‌های بالاتر هشیاری یا آگاهی، پیدا کرده‌ام.

روش نمره‌گذاری: این سیاهه بر مبنای لیکرت پنج‌درجه‌ای (کاملاً مخالفم = ۰، مخالفم = ۱، نه مخالفم = ۲، موافقم = ۳، کاملاً موافقم = ۴) نمره‌گذاری می‌شود. نمره کل هوش معنوی با مجموع نمره‌های زیرمقیاس‌ها به دست می‌آید. ماده ۶ به صورت معکوس

نمره‌گذاری می‌شود. هرچه نمره فرد بالاتر باشد هوش معنوی او بیشتر است. ماده‌های هر زیرمقیاس عبارت‌اند از:

تفکر وجودی انتقادی: این زیرمقیاس دارای ۷ ماده است و نمره کل آن بین ۰ تا ۲۸ است. ماده‌های این زیرمقیاس عبارت‌اند از: ۱،۳،۵،۹،۱۳،۱۷،۲۱.

تولید معنای شخصی: این زیرمقیاس دارای ۵ ماده است و نمره کل آن بین ۰ تا ۲۰ است. ماده‌های این زیرمقیاس عبارت‌اند از: ۲،۳،۱۹،۱۵،۱۱،۷.

آگاهی متعالی: این زیرمقیاس دارای ۷ ماده است و نمره کل آن بین ۰ تا ۲۸ است. ماده‌های این زیرمقیاس عبارت‌اند از: ۲،۲۲،۲۰،۱۸،۱۴،۱۰،۶،۲.

بسط حالت هوشیاری: این زیرمقیاس دارای ۵ ماده است و نمره کل آن بین ۰ تا ۲۰ است. ماده‌های این زیرمقیاس عبارت‌اند از: ۴،۸،۱۲،۱۶،۲۴.

منابع

تقی‌پور، م. (۱۳۹۷). رابطه هوش هیجانی و هوش معنوی با رفتارهای بهداشتی در دانشجویان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور سمنان. جورابجیان اصفهانی، س. (۱۳۹۷). تأثیر هوش شناختی، هوش هیجانی و هوش معنوی بر کیفیت زندگی دانشجویان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور سمنان.

یزدانی، ع. (۱۳۹۷). نقش تعدیل‌کننده هوش معنوی در رابطه بین هوش هیجانی و هویت در دانشجویان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور سمنان.

Amram, Y. (2007, February). *The seven dimensions of spiritual intelligence: An ecumenical, grounded theory*. Paper presented at the 115th Annual Conference of the American Psychological Association, San Francisco, CA.

Anbugeetha, D. (2015). An Analysis of the Spiritual Intelligence Self-Report Inventory (SISRI). *International Journal of Management*, 6(7), 24-40.

Chan, A. W., & Siu, A. F. (2016). Application of the Spiritual Intelligence Self-Report Inventory (SISRI-2) Among Hong Kong University Students. *International Journal of Transpersonal Studies*, 35(1), 1-12.

Emmons, R. A. (2000a). Is spirituality an intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 10, 3-26.

King, D. B., & DeCicco, T. L. (2009). A viable model and self-report measure of spiritual intelligence. *International Journal of Transpersonal Studies*, 28(1), 68-85.

Vancea, F. (2014). Spiritual Intelligence: Description, Measurement, Correlational Analyses. *Journal of Experiential Psychotherapy*, 17(65), 37-44.